

ریاض المسائل رانزد میرزا جواد آقاملکی تبریزی خواند و هفت سال در درس خارج حاج شیخ عبدالکریم حائری یزدی شرکت کرد. فلسفه و علوم عقلی رانیز از میرزا علی اکبر یزدی و شیخ حسن کاشانی و فصوص الحکم را از شیخ محمدعلی شاه آبادی و اسفار را از سید ابوالحسن رفیعی قزوینی بیاموخت و به جامعیت قابل توجهی در هر دو حوزه علوم عقلی و نقلی دست یافت. او علاوه بر این همه، در طول مدت اقامت خود در شهر قم از ملازمین استادش میرزا جواد آقاملکی تبریزی در درس اخلاقی و سیر و سلوک بود. گاهی هم که به تهران می‌رفت از درسهای سید حسن مدرس یزدی بهره می‌جست.

هجرت به عتبات:

آیت الله شیخ محمدرضا طبسی پس از چند سال اقامت در قم و فراگیری دانشهای حوزوی، به نجف اشرف مسافرت نمود و در درس خارج فقه و اصول میرزا محمدحسین نائینی و شیخ ضیاء الدین عراقی و شیخ محمدحسین اصفهانی و سید ابوالحسن اصفهانی حضور یافت و تا پایان حیات آیت الله سید ابوالحسن اصفهانی از همراهان او بود و از اعضای مجلس فتاوی و از اصحاب و معتمدین نزدیک وی شمرده می‌شد و یک دوره مباحث فقهی ایشان را تقریر کرد. مدت حضور آیت الله طبسی در درس سید ابوالحسن اصفهانی از ۱۵ سال تجاوز کرد. و در خلال این مدت از مباحث کلامی و مناظره و تفسیر شیخ محمدجواد بلاغی نیز استفاده می‌کرد.

اهتمام به تحصیل:

آیت الله شیخ محمدرضا طبسی مثل همه طالبان واقعی علوم الهی سخت کوش بود و لحظه‌ای از درس و بحث فارغ نمی‌شد و از آموختن و آموزاندن دست نمی‌کشید و صبح را پیاپی این دغدغه به تنام می‌رساند.

داشتن همین اوصاف بارز بود که اساتید وی ایشان را به چشم یک انسان خودساخته و متعهد و عالم به زمانش نگاه می‌کردند و احترام ویژه‌ای برای شخصیت معنوی و علمی او قائل بودند. آیت الله شیخ هاشم قزوینی که یکی از چهره‌های برجسته علمی و دینی سده اخیر خراسان شمرده می‌شود درباره وی به حاج شیخ عبدالکریم حائری یزدی نامه‌ای نوشت و از ایشان خواهش کرد مراقب حال شیخ محمدرضا باشد و از تمشیت امور وی دریغ نوزد و آیت الله حائری نیز نسبت به ایشان عنایت خاص داشت.

آیت الله طبسی در همه مدت تحصیل تدریس نیز می‌کرد و روزهای تعطیلی و ساعت‌های فراغت خود را به بحث و تحقیق و تألیف مشغول می‌شد. اولین تألیف وی جزوه‌ای بود که در اصول عقاید نوشت و در آغاز رساله عملی استادش شیخ عبدالکریم حائری یزدی به چاپ رسید. و کتاب مصباح الظلام رانیز در سال ۱۲۴۶ ه. ق که در مدرسه فیضیه سکونت داشت و ۲۲ سال پیش از سنش سپری نشده بود نوشت.

شیخ محمدرضا طبسی

(۱۳۰۵ - ۱۳۲۲ ه. ق)

غلامرضا جلالی

آیت الله شیخ محمدرضا طبسی خراسانی فرزند عباس روز ۱۸ شعبان سال ۱۳۲۲، دو سال پیش از نهضت مشروطیت در سفری که پدر و مادرش برای زیارت قبر مطهر امام رضا (ع) به مشهد آمده بودند، در این شهر چشم به جهان گشود و در شهرستان طبس بزرگ‌شد و مبادی و مقدمات رانزد سید محمد علی معروف به میرزا جعفر فرا گرفت و در سال ۱۳۲۰ ه. ق درست در هجدهمین بهار زندگی اش به مشهد بازگشت و مقدمات را به پایان برد و مقداری از سطوح رانزد اساتید نامدار آن روز خراسان فرا گرفت.

آیت الله طبسی بیشتر علوم ادب رانزد شیخ محمدتقی ادیب نیشابوری فرا گرفت و معالم الاصول را از شیخ کاظم دامغانی و قوانین را از میرزا محمدحسین شهرستانی و شرح لمعه را در خدمت سید محمدباقر مدرس و بعضی از درسهای دیگر را از سید مرتضی یزدی آموخت و به قم هجرت کرد. او در شهر قم سطوح را به پایان برد. مکاسب و کفایه را از سید میرزا علی یتربی کاشانی و رسائل را خدمت سید محمدتقی خوانساری و

جایگاه معنوی شیخ محمدرضا طبسی :

شیخ ما پس از ارتحال استادش سید ابوالحسن اصفهانی به تالیف و تصنیف و اقامه جماعت پرداخت و جایگاه بلندی نزد علمای نجف داشت و کسانی که به ایشان اجازه روایی و اجتهاد داده‌اند، مقام او را سخت ستوده‌اند. آقا ضیاء‌الدین عراقی در اجازه اجتهاد وی نوشته است:

عالم عامل و فاضل کامل رئیس فقهای بزرگ و عماد فضلا و مجتهدین، شیخ بزرگوار و رکن معتمد و غواص دریای علم و قطب آسیای تقوا و حلم، افتخار اعلام و ثقه انام، گنجینه عرفان و تحریر زمان، شیخ محمدرضا طبسی، از وطن خود به نجف هجرت نمود و برای شرکت در دروس اعیان علما بسیار کوشید تا اینکه به مقام اجتهاد توأم با عدالت دست یافت. او می‌تواند به آنچه استنباط کرده است عمل کند و تقلید برای ایشان حرام است. «آیت الله طبسی به تواضع و سعه صدر مشهور بود و از همت عالی و فراست عظیم برخوردار بود. تقوا و ورع بالای داشت. سفیدچهره بود شمایل نیک داشت و از وقار خاصی برخوردار بود. نسبت به بزرگترها سخت حرمت می‌گذاشت و نسبت به کوچکترها لطف می‌ورزید. در سلام دادن نسبت به هر کسی سبقت می‌جست و برای او دانی و عالی و کوچک و بزرگ از این جهت فرق نمی‌کرد.»

شیوخ اجازه طبسی :

آیت الله طبسی بیش از شصت اجازه اجتهاد و روایت از اساتید خود کسب کرده بود و ما به تعدادی از مشایخ اجازه اجتهاد ایشان در اینجا اشاره می‌کنیم.

۱ - شیخ عبدالکریم حائری یزدی
۲ - سید ابوالحسن اصفهانی. در سال ۱۳۲۸ هـ ق به ایشان اجازه داد.

۳ - میرزا محمد حسین نائینی: سال اجازه: صفر ۱۳۲۹ هـ ق

۴ - شیخ ضیاء‌الدین عراقی: سال اجازه: ۱۳۴۹ هـ ق

۵ - شیخ محمدکاظم شیرازی: سال اجازه: ۱۳۲۹ هـ ق

۶ - سید میرزا آقا اصطهباناتی: سال اجازه: ۱۵ ربیع‌الثانی

۱۳۷۸ هـ ق

۷ - سید میرزا عبدالهادی شیرازی: در ۲۳ ذی‌القعدة سال

۱۳۷۸ هـ ق به ایشان اجازه داد.

۸ - شیخ محمدرضا آل یس، در ۲۱ ذی‌قعدة سال ۱۳۶۷

اجازه سید ابوالحسن اصفهانی را تایید کرد.

۹ - حاج آقا حسین طباطبائی بروجردی روز ۱۴ شعبان

سال ۱۳۶۲ به ایشان اجازه داد و اجازه سید ابوالحسن

اصفهانی را در صفر سال ۱۳۶۶ تایید کرد.

آیت الله طبسی از شخصیت‌های برجسته‌ای چون

سیدحسن صدرکاظمی، سید عبدالحسین شرف‌الدین، سید

محسن امین، عاملی، شیخ عبدالحسین رشتی، شیخ

محمدحسین کاشف‌الغطا، شیخ عباس قمی، شیخ محمدعلی شاه‌آبادی، شیخ علی‌اکبر نهاوندی، شیخ محمدباقر بیرجندی قاننی و شیخ آقا بزرگ تهرانی اجازه روایی داشت.

آثار و تألیفات:

آیت الله شیخ محمدرضا طبسی تألیفات گرانسنگ و پراهمیتی در علوم الهی اعم از فقه و حدیث و کلام نوشت. از جمله آثار اومی توان به کتابهای زیر اشاره نمود:

۱ - اثبات الرجعه (فارسی).

۲ - احادیث المسلمین فی فضائل امیرالمومنین (در سال ۱۳۸۰ هـ ق در نجف به چاپ رسیده است).

۳ - الاربعون حدیثا.

۴ - ازاحة الشکوک فی اللباس المشکوک.

۵ - الامام الغائب، در احوال حضرت حجت (عج).

۶ - الانوار اللامعه فی تاریخ سیده الزهراء (ع).

۷ - بارقه البصر فی حوادث القرن الثالث عشر.

۸ - تاریخ الملل الثلاث، (مناظره‌ای است بین مسلمان،

یهودی و مسیحی).

۹ - تبصرة المتعلمین فی عقائد المومنین.

۱۰ - تذکرة الاحبه فی الادعية و الزیارات.

۱۱ - التیمم.

۱۲ - حاشیه طریق النجاة.

۱۳ - درر الاخبار فیما يتعلق بحال الاحتضار (طبع سال

۱۳۸۳ نجف، در دو مجلد).

۱۴ - ذخیره الصالحین در شرح تبصرة المتعلمین (در ۸ جلد).

۱۵ - ذخیره العباد فیما يتعلق بالمعاد

۱۶ - ذرائع البیان فی عوارض اللسان (چاپ سالهای ۱۳۷۶

- ۱۳۷۷ نجف در دو جلد).

۱۷ - الشیعة و الرجعه (چاپ نجف) در دو جلد.

۱۸ - الفوائد الرضویة فی المسائل الاصولیة، (تقریر مباحث

آقا ضیاء‌الدین عراقی).

۱۹ - مصباح الهدی (ترجمه رساله استادش بلاغی در رد

بر قادیانیا).

۲۰ - الفرائد در اصول عقاید به زبان فارسی - در سال

۱۳۴۴ در ایران به چاپ رسید. (الذریعه ج ۱۵ ص ۲۹۲).

شیخ ما در سال ۱۳۹۹ مریض شد و در بستر افتاد و در

شب ۲۵ ربیع‌الثانی ۱۴۰۵ در شهر قم چشم از دنیا فرو بست و

پس از تشییع در یکی از حجرات صحن حضرت معصومه

سلام الله علیها دفن شد.

منابع:

۱ - نقباء البشر، ج ۲، ص ۸۹۹ - ۲ - الذریعه، مجلدات مختلف.

۲ - گنجینه دانشمندان، ج ۲، ص ۱۹۲.

۳ - معجم المؤلفین العراقيين، ج ۲، ص ۱۶۷.

۴ - معجم رجال الفكر والآداب، ج ۲، ص ۸۲۸.

